

Oponentský posudek na bakalářskou práci Dominiky Havlíčkové: Využití sociálních sítí při výchově ve volném čase

Předkládaná bakalářská práce působí na první pohled výborně, bohužel při bližším pročtení jsou již patrné některé nedostatky. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, citováno je 44 zdrojů v českém a anglickém jazyce. Jako cíle si autorka stanovila: zmapovat pojmy spjaté se sociálními sítěmi, poukázat na rizika spojená s jejich používáním včetně prevence a k jakým účelům využívají volnočasová střediska sociální sítě.

V úvodu autorka vysvětluje svou motivaci k výběru tématu a popis jednotlivých kapitol i okolnosti realizovaného výzkumu. Na konci úvodu autorka uvádí: Pro moji práci jsem použila především tuto literaturu... , tento text je nadbytečný.

Kapitola 1 Sociální sítě

Kapitola je zpracována po formální stránce dobře, texty logicky navazují, jsou smysluplné a k tématu. Zde uváděné informace jsou autorkou řádně citovány. Obecné tvrzení „Každým dnem se zaregistruje několik nových uživatelů“, by bylo vhodné konkretizovat statistickými údaji o počtu nově vytvořených profilů vybraných sociálních sítích.

Následuje přehled historie sociálních sítích a bližší specifikace 4 vybraných (Facebook, YouTube, Instagram, Snapchat) – bohužel bez uvedení důvodu podle jakého klíče si autorka vybrala právě tyto, které blíže rozebírá. Z historického hlediska by bylo příhodné v kapitole představit i nějaké české sociální sítě.

1.3. Facebook

„Facebook je oblíbená síť napříč generacemi, ale největší zastoupení má zejména u mladší generace“ Zde by bylo vhodné toto tvrzení podepřít konkrétními daty o uživatelích a přidat i popis jednotlivých generací, které se na platformě nacházejí a jak ji používají. Není jasné, co přesně pojmem „mladší generace“ autorka myslí. Jsou nějaké změny mezi jednotlivými generacemi v průběhu let ve využívání Facebooku?

Dále popis využití placené reklamy na Facebooku (alias Facebook for Business) není popsán úplně správně, jak autorka uvádí. Uvedené skutečnosti jsou již dnes neaktuální. Stejně tak i informace uvedené u neplacené reklamy. Jelikož je právě relativně jednoduchá propagace na Facebooku častým důvodem proč volnočasová střediska tuto platformu používají, měla se na to autorka lépe zaměřit. Vhodné by bylo text doplnit i o problematiku „Facebookových soutěží“.

Volnočasovými středisky a obecně pro vzdělávání lze na Facebooku využívat celou řadu zajímavých funkcí – je škoda, že se autorka o těchto možnostech vhodných pro zadané téma bakalářské práce vůbec nezmiňuje (např. živé vysílání, chatbot).

1.4. YouTube

Platforma je popsána velmi stručně, ale k věci. Pro ilustraci síly a vlivu této sociální sítě by bylo vhodné uvést údaje o počtu uživatelů (i v čase), kolik mají např. shlédnutí nejnavštěvovanější videa, jakého jsou tématu a vůbec rozepsat se o fenoménu Youtuberů a jejich roli v dnešní společnosti (zejména u dětí a mládeže). Popis končí suchým konstatováním: „a je možné se natáčením videí živit.“ Bez toho, aniž by autorka uvedla nějaké konkrétní informace či na to nějak navázala. Opět zde chybí nějaké propojení s konkrétními příklady využívání volného času dětí a mládeže na této platformě, případně jak lze platformu využívat volnočasovými (vzdělávacími) organizacemi.

1.5. Instagram

Opět chybí informace o počtu uživatelů této sociální sítě a zásadní informace, že v roce 2012 byla aplikace zakoupena Facebookem. Co se týče sdílení fotografií na Instagramu, Facebooku a dalších sociálních sítích – autorka zcela vypustila informace o tom, jak je to vlastně na těchto médiích s autorskými právy. Vhodné by bylo zmínit i problematiku práva na ochranu soukromí a ochranu osobnosti.

1.6. Snapchat

Velmi stručně představen, nejspíše vybrán do výčtu pro svou funkci mazání sdíleného obsahu. Jistě i zde, by se dalo přidat trochu více informací.

1.7. Využití sociálních sítí ve výuce

Tato podkapitola se dala velmi pěkně sloučit a včlenit již k popisům jednotlivých vybraných sociálních sítích. Zrovna v tomto tématu se mohla autorka rozepsat a ukázat nám škálu využití různých sociálních sítí ve vzdělávání a volnočasových aktivitách. Bohužel potenciálu plně nevyužila a dočkáme se pouze strohých, nastíněných informací. Mimo Facebooku, který nám již blíže představila v předchozí podkapitole, zde ještě zmiňuje Twitter, Skype a Viber, bohužel bez bližšího představení, o jaká se jedná sociální média a příklady využití. Je škoda, že autorka neuvedla i další sociální sítě, které jsou využitelné v oblasti vzdělávání jako je např. Pinterest, Tumblr, WhatsApp.

Naopak se zde dozvíme, že když se pedagog necítí kompetentní může si zaplatit seminář, kde se o sociálních sítích naučí... Jistě by se dalo o možnosti přípravě pedagogů k využívání sociálních sítích a dalších moderních nástrojů napsat více, když se zde autorka k tomuto tématu vyjadřuje. Jinak je tento odstavec v podstatě v práci zbytečný.

V grafice pak dále nastíní 3 platformy využitelné ve výuce: Škola Online, Moodle, ITester – opět bez jakékoli bližší specifikace a informace, proč je zde vůbec uvádí a jakou mají vazbu k tématu sociálních sítí.

Kapitola 1.8. Výhody a nevýhody sociálních sítích

Jako jednu z výhod sociálních sítí uvádí autorka: „Uživatelé spolu komunikují v reálném čase a nezáleží na tom, kde se momentálně nachází.“ Doplňím, že komunikace na mnohých sociálních sítích z velké části probíhá asynchronně.

Autorka tvrdí: „Rizikovou skupinou jsou především děti a mladiství nejen proto, že na sociálních sítích tráví většinu svého volného času, ale protože mají problém rozeznat rozdíl mezi off-line a on-line světem, jelikož se narodili v době, kdy je internet součástí jejich každodenního života.“ Chybí relevantní zdroj.

„Mezi možné nevýhody sociálních sítí řadíme kyberšikanu, kyberstalking, sexting, happy slapping a jiné jevy, kterým se budu v následujících kapitolách věnovat.“ Toto nejsou nevýhody sociálních sítí, ale obecně rizika pohybu na internetu. Stejně tak dále zmiňované fake news. Pak najednou autorka odskočí na konstatování, že lidé používají stejná a málo zabezpečená hesla a měli by si účty patřičně zabezpečit třeba složitým heslem. Opět se jedná o téma obecné bezpečnosti pohybu na internetu. V kontextu sociálních sítí by bylo vhodné to tedy dále rozvést, např. že Facebook umožňuje dvou fázové ověření, že je možné falešné profily, nevhodný obsah apod. nahlásit.

Kapitola 2 Pojmy a 3 Rizika sociálních sítí

Jedná se o nejrozsáhlejší a nejdetailejněji zpracovanou část bakalářské práce. Pod kapitolou Pojmy, by měl být nějaký seznam pojmů a jejich definic, které se týkají specificky sociálních sítí – tedy tak, jak si sama autorka stanovila ve svých cílech: „zmapovat pojmy spjaté se sociálními sítěmi“. Ale obsah kapitoly tomuto zadání rozhodně neodpovídá.

Sama autorka dále uvádí: „Používání sociálních sítí sebou nese spousta negativ, proto jsem se rozhodla ve druhé kapitole na tato negativa poukázat.“ Celá druhá kapitola je velmi dobře zpracována, ale úplně obsahově mimo téma zadané bakalářské práce a v mnohem větším rozsahu, než by bylo potřeba. Nejedná se o výčet pojmů, ale o přehled a detailní popis rizik pohybu na internetu jako takovém. Stejně tak navazující kapitola 3 Rizika sociálních sítí, která je ve skutečnosti pouze pokračování kapitoly předchozí, jen je o kyberšikaně. Tedy vhodnější by bylo tyto dvě kapitoly sloučit do jedné. Každopádně to nic nemění na faktu, že s tématem bakalářské práce jsou spjaté jen okrajově a je jim věnováno zbytečně moc prostoru (17 stran).

Uvedený projekt E-bezpečí (3.3.) se nespécializuje pouze na sociální síť, jak by se mohlo zdát z autorčina textu. Další projekty autorka uvedla jako další podkapitoly (3.3.1). Takto je členění zbytečné, nejedná se o odnože předchozího projektu, ale o další projekty. Lepší by bylo členění pod 1 společnou (pod)kapitolu.

Kapitola 4 Motivy adolescentů na trávení volného času na sociálních sítích

Autorka v úvodu uvádí, že si v této kapitole „potvrdila, že děti a mladiství si neuvědomují, kolik volného času tráví na sociálních sítích a jakým rizikům jsou vystavováni“, nicméně

v textu kapitoly a ani v předchozích kapitolách nejsou vůbec žádné konkrétní informace o tom, kolik tedy času konkrétně děti a mladiství na sociálních sítích skutečně tráví.

Tato kapitola se perfektně hodí k danému tématu bakalářské práce na rozdíl od předchozích dvou. Rozsahem je kratší, zasloužila by si více rozpracovat a vhodnější by bylo ji zařadit na začátek práce, pak pokračovat riziky.

Podkapitola 4.1 Sociální sítě jako neorganizovaná volnočasová aktivita

Autorka píše: „Jak již bylo zmíněno, je mnoho způsobů, jak volnočasově využívat sociální sítě. Mezi takové řadíme například tzv. planking či flashmob.“ V této podkapitole opět nebyl využit potenciál tématu a autorka se zaměřila pouze na popis dvou neaktuálních fenoménů, které ani dostatečně nerozepsala – např. historie vzniku, jak a kdy to probíhalo... Opravdu autorka nezná žádné jiné způsoby, jak se volnočasově využívají sociální sítě? A co přidat také kapitolkou o tom, jak se dají sociální sítě využívat organizovaně?

Praktická část

V této části práce se autorka chtěla dozvědět, jak volnočasová střediska využívají sociální sítě a zpracovala 4 rozhovory s pracovníky volnočasových organizací. Jejich doslovný přepis je součástí přílohy práce. Zpracování dotazníků je adekvátní, přehledné a poskytuje dostatek informací k tématu. Plusem by byl jistě větší vzorek respondentů. Ve shrnutí autorka velmi dobře pracuje se získanými odpověďmi, porovnává je mezi sebou, hledá souvislosti i rozdíly. V závěrech výzkumu autorka uvádí, že nejoblíbenější sociální sítí mezi respondenty je Facebook – nemůže to souviset s věkem respondentů? Nebo protože prostě jinou sociální sítí vlastně neznají? Možná by bylo zajímavé se respondentů zeptat kolik sociálních sítí vůbec znají.

„Jako výhodu berou volnočasová střediska dosah příspěvků, které sdílejí. Příspěvky fungují jako účinná a neplacená reklama pro oslovení rodičů.“ V tomto případě se spíše střediska domnívají, že jim příspěvky takto fungují. V realu již není neplacená reklama a sdílení příspěvků příliš efektivní dle nastaveného algoritmu. Případně by bylo vhodné tvrzení podložit daty o reálném dosahu příspěvků a oslovených uživatelů (fanoušků) jednotlivých volnočasových organizací (např. jak dopadlo x posledních příspěvků).

V této části práce se autorka často opakuje a pouze shrnuje znovu získané odpovědi respondentů. Chybí mi větší zapojení autorky a její komentář, zamyšlení a doplnění k jednotlivým bodům. Případně porovnání s dostupnou literaturou. O potenciálu využití sociálních sítí se zde opětovně nedozvíme nic. Očekávala bych, že autorka sama přijde s tím, jak lze sociální sítě ve volnočasových organizacích využívat. Uvede nějaké příklady, zamyslí se nad tím, proč volnočasové organizace v podstatě nevyužívají potenciál sociálních sítí. Nepotřebují je, nemají na to čas nebo pouze neví, jak je využít ve svůj prospěch?

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Závěr: Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a v závislosti na jejím průběhu navrhuji práci hodnotit stupněm *dobře* nebo *velmi dobře*.

V Českých Budějovicích 3. 6. 2020

Mgr. et Mgr. Martina Karásková